T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/15
KARAR NO : 2024/137
KARAR TR : 01/04/2024

ÖZET:OYAK'ta devam edenüyeliğinin 1/4 pay azaltım bedelinde yapılan hesaplama hatası sonucu eksik ödeme oluştuğundan şimdilik 1.000 TL zararın tahsili istemiyle açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE,görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : E. D.
Vekili : Av. M. Ç.
Davalı : Ordu Yardımlaşma Kurumu Genel Müdürlüğü
Vekilleri : Av. N. D. Ç. - Av. T. K.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin halen üyesi olduğu Ordu Yardımlaşma Kurumuna (OYAK) 11/02/2020 tarihinde başvurarak daha önceden devam eden 1/4 olan üyelik payını artırmak istediğini, davalının internet sitesinde bildirdiği 1/4 pay artırımı yapılması için gereken 180.879 TL emsal bedel rakamı baz alınarak hesaplanan 2/4 pay artırım bedeli olan 361.758 liranın müvekkil tarafından davalı hesaba havale edildiğini, yine aynı tarihte davalı internet sitesinde bildirilen emsal tamamlama bedeli olarak da 21.743 liranın havale yapıldığını, böylece 2/4 pay artırım olarak toplam 381.921 TL sisteme para yatırıldığını, müvekkilinin son pay artırımı sonucu sisteme 3/4 pay hakkı olan üye olarak kayıtlı iken 15/04/2021 tarihinde verdiği 1/4 pay azaltımı dilekçesinin davalı tarafından kabul edilerek müvekkile 08/06/2021 tarihinde 132.085 TL ödeme yapıldığını, 61. Olağan Genel Kurul Kararı ile kesinleşen nema oranına göre oluşan 24.983 TL farkın 30/06/2021 tarihinde ödendiğini, müvekkiline 1/4 pay azaltımına karşılık olarak toplam 157.068 TL ödendiğini, onyedi ay önce 1/4 pay artırımı için 190.960,05 TL ödenmesine rağmen onyedi ay sonra 1/4 pay azaltımının 157.068 TL'ye düşmesinin kabul edilebilir ve ekonomik verilerle açıklanabilir bir durum olmadığını, müvekkilinin 1/4 pay azaltımı sırasında yapılan hesaplama hatası sonucu eksik ödeme oluştuğunu belirterek, şimdilik 1.000 TL zararın ihtar tarihinden itibaren yasal faizi ile tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. Adana 16. Asliye Hukuk Mahkemesi 28/10/2021 tarih ve E.2021/112, K.2021/80 sayılı kararı ile, mahkemelerinin yetkisiz olması nedeniyle davanın HMK 114/1-ç ve 115/2. maddeleri uyarınca usulden reddine, davaya bakmaya yetkili ve görevli mahkemenin Ankara Nöbetçi Asliye Hukuk Mahkemesi olduğuna karar vermiş ve dava Ankara 38. Asliye Hukuk Mahkemesine gönderilmiştir.

3. Ankara 38. Asliye Hukuk Mahkemesi 21/12/2021 tarih ve E.2021/634, K.2021/200 sayılı kararı ile, mahkemelerinin yetkisizliği gerekçesiyle davanın HMK'nun 19/1, 2, 4. maddesi gereğince usulden reddine karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulmuştur.

4. **Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 25. Hukuk Dairesi 25/04/2022 tarih ve E.2022/730, K.2022/820 sayılı kararı** ile, tarafların istinaf başvurusunun kabulü ile, Ankara 38. Asliye Hukuk Mahkemesi kararının kaldırılmasına, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 353. maddesinin 1. fıkrası (b) bendinin 2. maddesi uyarınca düzelterek yargı yolu caiz olmadığından davanın usulden reddine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava, Emekli Maaş Sistemine kayıtlı üyesi ile davalı OYAK arasında üyelik payından kaynaklanan alacağın tahsili istemine ilişkindir.

İlk derece mahkemesince, mahkemenin yetkisizliği nedeniyle davanın usulden reddine karar verilmiş olup taraf vekillerince yukarıda yazılı sebeplerle istinaf isteminde bulunulmuştur.

Dairemizce, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 355. maddesi gereğince istinaf sebepleri ile sınırlı olarak ve kamu düzenine ilişkin hususlar resen gözetilerek inceleme yapılmıştır.

Dava dilekçesi içeriğinden, davanın dayanağının, davacının EMS sistemine kayıtlı 40 yıllık üye olduğu, üyelik payını artırmak istediği, gereken tutarın havale edildiği, daha sonra pay azaltımı için başvuruda bulunulduğu, başvuru kabul edilerek bir miktar ödeme yapıldığı, tahmini nema üzerinden

farkın ödeneceğinin bildirildiği, ancak daha sonra eksik ödeme yapıldığı ileri sürülerek şimdilik 1.000TL zararın yasal faizi ile birlikte tahsili içinbu davanın açıldığı anlaşılmıştır.

205 sayılı Ordu Yardımlaşma Kurumu Kanunu'nun "Kurumun Üyeleri" başlıklı 17/a maddesi "Kurumun üyeleri (Daimi ve geçici) aşağıda gösterilmiştir.

a) (Değişik : 26/6/1996 - 4148/1 md.) Türk Silahlı Kuvvetleri kadrolarında görevli bulunum muvazzaf subay sözleşmeli subay, askeri memur, astsubay, sözleşmeli astsubay ve uzman jandarmalar ile emekli maaşı sistemine giren üyeler ve ölümleri halinde sisteme devam etmek isteyen eşleri Kurumun daimi üyeleridir."hükmünü içermektedir. Anılan Kanun hükmü gereği Türk Silahlı Kuvvetlerinden emekli olan kurum üyeleri isteğe bağlı olarak Emekli Maaş Sistemine dahil üyeler olarak kurumun daimi üyeleri olarak kabul edilmiştir.

205 sayılı Kanunla kurulmuş Ordu Yardımlaşma Kurumu'nun Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarına ek sosyal güvenceler sağlayan, üyelerine yasal yardımlar ve sosyal hizmetler sunan bir kurum olduğu, davalı kurumun üyelerine sunduğu hizmetin niteliği itibariyle üyeleri ile arasında çıkan uyuşmazlıklarda idari yargının görevli olduğu anlaşılmaktadır.

Dosya arasındaki bilgi ve belgelerden; davacının davalı kurumun EMS üyelerinden olduğu, Ordu Yardımlaşma Kurumu ile üyeler arasındaki üyelik ilişkisinden kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümünde idare mahkemelerinin görevli olduğu, davaya bakma görevinin idari yargının konusuna girdiği, bu nedenle yargı yolu caiz olmadığından davanın usulden reddine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde davanın yetkisizlik nedeniyle usulden reddine karar verilmesi doğru görülmemiştir. (Yargıtay 4. Hukuk Dairesi 27/10/2021 tarih ve 2021/20778 Esas, 2021/7741 Karar, Danıştay 10. Dairesi 03/02/2021 tarih ve 2020/3117 Esas, 2021/240 Karar)

Yukarıda açıklanan nedenlerle; tarafların istinaf kanun yolu başvurusunun HMK'nın 353/1-b-2 maddesi gereğince duruşma yapılmadan kabulüyle, ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına, düzeltilerek yeniden esas hakkında yargı yolu caiz olmadığından davanın usuldenreddine ..."

5. Davacı vekili bu karara karşı temyiz isteminde bulunmuş, Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 30/11/2022 tarih ve E.2022/9744, K.2022/15870 sayılı kararı ile, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 25. Hukuk Dairesi kararı onanmış ve bu karar kesinleşmiştir.

6. Davacı vekili, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

7. **Ankara 17. İdare Mahkemesi 12/12/2023 tarih ve E.2023/1956 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğundan bahisle davanın, 2247 sayılıKanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Somut olayda, davalı OYAK'ın Milli Savunma Bakanlığı'nın ana hizmetlerine ilişkin bir görev üstlenmediği, 205 sayılı Kanun ile üyelerine kanunda düzenlenen sosyal yardımları ve hizmetleri sağlamak amacı ile kurulmuş, özel hukuka tabi bir kuruluş olduğu, bir bakanlık ile arasında hiyerarşik ilişki veya vesayet bağının olmadığı, 205 sayılı Kanun'un 5. maddesinde belirtildiği üzere yönetim kurulunun, Genel Kurulu tarafından ibra edildiği, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından denetlenmediği, denetimin kendi denetim organı tarafından gerçekleştirildiği, Milli Savunma Bakanlığının organlarının oluşumunda sınırlı bir yetkiye sahip olduğu, üyelerin atanması, azli gibi üstün yetkileri haiz olmadığı, asli ve sürekli hizmetlerini yürüten personelin kamu görevlisi statüsünde olmadığı,gelirlerinin; üyelerinin aylıklarından yapılan kesintilerden, kurum mevcutlarının işletilmesinden elde edilen kazançlardan ve yapılan bağışlardan oluştuğu, kamu kaynaklarını kullanmadığı, 5018 sayılı KamuMaliYönetimiveKontrolKanunundakamu bütçesi içinde yer alan kurumların ekli cetvelde sayma sureti ile belirlendiği ve ekli cetvellerde belirtilen kurum ve kuruluşlar arasında davalı OYAK'ın yer almadığı, keza 205 sayılı Kanun'un 1. maddesinin 2. fıkrasında açıkça OYAK'ın özel hukuk hükümlerine tabi olduğunun belirtildiği,aynı Kanun'un 33. maddesindedeOYAK'ınticaretşirketigibifaaliyettebulunmasına ilişkin düzenlemeye Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yer verildiği, OYAK'ın 26.07.1962 tarihinde Ankara Ticaret Odasına 11267 sicil numarası ile kayıt yaptırdığı anlaşılmaktadır. Buna göre, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu gereğince basiretli bir tacir (m 18) gibi hareket etme yükümlülüğü de bulunan OYAK'ın kuruluşundan itibaren bir ticari şirket gibi faaliyette bulunmasının amaçlandığını açıktır. Özel hukuk hükümlerine tabi diğer şirketlerle eşit koşullarda rekabet edebilmesi için de OYAK'ın bir özel hukuk tüzel kişisi olarak nitelendirilmesi gerekmektedir.Öte yandan, her ne kadar 205 sayılı Kanunda "Milli Savunma Bakanlığına bağlı"(m 1/1) ifadesine yer verilse de, bu ifade ile idare hukuku açısından teknik anlamda bakanlık bağlı kuruluşu kastedilmemektedir. Zira davalı kurum, bağlı kuruluş olmanın önşartı olan bakanlığın asli görevlerini ifa etmediği gibi Milli Savunma Bakanlığı ile arasında hiyerarşik veya vesayet bağı da bulunmamaktadır. Kaldı ki, OYAK'ın mali ve idari bakımdan özerk olduğunun belirtilmesi(205 SK 1), başka bir idari makamın onayına ihtiyaç duymaksızın tek başına karar alıp bu kararları yürütebilme, kendi bütçesini oluşturabilme ve oluşturduğu bütçeyi kurumun amaçlarını gerçekleştirmek için kullanabilme yetkisine sahip olmasını ifade etmektedir. Bağlı kuruluş, tanımı ile idari ve mali özerklikkavramları birbiriyle örtüşmeyeceğinden idari ve mali özerkliğe sahip bir kuruluşun bağlı kuruluş olarak nitelendirilmesi hukuken de mümkün değildir. Son olarak belirtilmelidir ki, davacı ne

asker kişidir ne de askeri hizmete ilişkin bir uyuşmazlık söz konusudur. Davacı, yukarıda zikredilen 17/b madde uyarınca kurumun sermayesinin % 50 sinden fazlasına sahip olduğu iştiraklerinde çalışan bir kişi olup isteğe bağlı üyelik statüsündedir. Asker kişi olmayan üyelerle, askeri hizmetten kaynaklanmayan kurum-üye arasındaki davalarda adli yargının görevli olduğu tartışmasızdır..."

III. İLGİLİ HUKUK

8. 03/01/1961 tarihli ve 205 sayılı Ordu Yardımlaşma Kurumu Kanunu'nun *"Kuruluş"* başlıklı 1. maddesi şöyledir :

"Milli Savunma Bakanlığına bağlı olmak ve Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarına bu kanunda yazılı sosyal yardımları sağlamak ve merkezi Ankara'da bulunmak üzere (Ordu Yardımlaşma Kurumu) teşkil edilmiştir.

Kurum, bu kanun ile hususi hukuk hükümlerine tabi olup, mali ve idari bakımdan muhtar ve hükmi şahsiyeti haiz bir teşekküldür."

9. 205 sayılı Kanun'un *" Kurumun gelirleri"* başlıklı 18. maddesi şöyledir :

"(Değişik : 25/6/2009 - 5917/13 md.)

Kurumun gelirleri;

a) (Değişik:1/7/2022-7417/4 md.) Aylık (ek gösterge dâhil), taban aylığı ve kıdem aylığı toplam tutarına, en yüksek Devlet memuru aylığı (ek gösterge dâhil) brüt tutarının,

1) Ek göstergesi 8400 ve daha yüksek olanlar için % 240'ının,

2) Ek göstergesi 7800 (dâhil) - 8400 (hariç) arasında olanlar için % 200'ünün,

3) Ek göstergesi 7000 (dâhil) - 7800 (hariç) arasında olanlar için % 180'inin,

4) Ek göstergesi 5400 (dâhil) - 7000 (hariç) arasında olanlar için % 150'sinin,

5) Ek göstergesi 3600 (dâhil) - 5400 (hariç) arasında olanlar için % 130'unun,

6) Ek göstergesi 2800 (dâhil) - 3600 (hariç) arasında olanlar için % 70'inin,

7) Diğerlerine % 40'ının,

ilave edilmesi suretiyle bulunan matrah üzerinden; muvazzaf subay ve astsubay, sözleşmeli subay ve astsubay, uzman jandarma ve uzman erbaşlar için % 10 oranında, Genelkurmay Başkanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı kadrolarında çalışan memur ve sözleşmeli personel için % 10 oranında, yedek subaylar ve yedek astsubaylar için % 5 oranında yapılan kesintilerden,

b) Ordu Yardımlaşma Kurumunda veya bu Kurumun % 50 sermayesinden fazlasına sahip olduğu veya iştirak ettiği şirketlerde çalışanlardan daimi olarak Kurum üyesi olmayı kabul edenlerin sigorta primine esas aylık ücretlerinden % 10 oranında yapılan kesintilerden,

c) Kurum mevcutlarının işletilmesinden elde edilen gelirlerden,

d) Gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılan her türlü nakdi ve ayni menkul ve gayrimenkul bağışlarından,

e) (a) ve (b) bentlerinde sayılan daimi üyelerden Konut Ön Biriktirim Fonundan yararlanmak isteyenler için (a) ve (b) bentlerinde belirtilen matrahlar üzerinden % 10 oranında yapılan ek kesintilerden,

oluşur. Askeri hâkim ve savcılar için yapılacak kesinti tutarı, 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununa ekli (I) sayılı Ek Gösterge Cetvelinde belirlenen ek göstergeler esas alınmak suretiyle, bulundukları rütbe, derece ve kademelere göre (a) bendinde belirtilen ödeme unsurları üzerinden hesaplanan miktara göre tespit olunur."

10.205 sayılı Kanun'un*"Kurumun yapacağı yardımlar"* başlıklı 20. maddesi şöyledir:

"Kurumun üyelerine veya ölümleri halinde mirasçılarına yapılacak yardımlar şunlardır.

a) Daimi üyelere bir defaya mahsus olarak yapılacak toptan yardımlar şunlardır:

(1) Emeklilik yardımı,

(2) Malüliyet yardımı,

(3) Ölüm yardımı.

(4) (Ek : 26/6/1996 - 4148/3 md.) Konut Ön Biriktirim Fonundan yararlanmak isteyenlere verilecek ve kullanım ve yönetim usulleri Genel Kurulca belirlenecek Konut Edindirme Yardımı.

b) Geçici üyeler: (Aidat kesildiği müddetçe)

(1) Malüliyet yardımı,

(2) Ölüm yardımı,

c) (Ek : 26/6/1996 - 4148/3 md.) Emekli maaşı sistemine giren üyelere yapılacak yardımlar ise şunlardır:

(1) Emekli maaşı,

(2) Ölüm yardımı."

11.205 sayılı Kanun'un 21. maddesinin ilgili kısmı şöyledir :

"(Değişik : 25/4/1985 - 3184/1 md.)

En aza 10 yıl müddetle Kurumda üye olarak bulunduktan sonra, görevli oldukları kuruluşlardan herhangi bir sebeple ayrılmak suretiyle üyeliği sona eren daimi üyeler emeklilik yardımından faydalanırlar.

(Ek : İki, üç, dört, beş, alt, yedi, sekiz, dokuz ve onuncu fıkralar 26/6/1996 - 4148/4 md.)

Birinci fıkraya göre emeklilik yardımına hak kazanarak görevli oldukları kuruluşlardan herhangi bir sebeple ayrılan üyeler isterler emeklilik yardımının 1/4'ünü veya 2/4'ünü veya 3/4'ünü yahut tamamını Kurumda bırakarak Emekli Maaşı Sistemine girebilirler.

26 ncı maddenin (a) fıkrasına göre tam ve daimi maluliyet yardımından yararlanacak üyeler; emeklilik yardımlarının 1/4'ünü veya 2/4'ünü veya 3/4'ünü yahut tamamını Kurumda bırakmak suretiyle Emekli Maaşı Sistemine girebilirler. 26 ncı maddenin (b) fıkrasına göre kısmi maluliyet yardımından yararlanan üyeler, emeklilik yardımından yararlanabilmeleri durumunda emeklilik yardımının 1/4'ünü veya 2/4'ünü veya 3/4'ünü yahut tamamını Kurumda bırakmak şartıyla Emekli Maaşı Sistemine girebilirler.

...

Emekli maaşı sisteminde bulunanlar, sistemdeki 1/4, 2/4, 3/4 veya tam olan iştirak paylarının, bu dilimlerden birinde bulunacak şekilde, o yıldaki kendi emsali birikiminin esas alınarak indirilmesini veya yükseltilmesini isteyebilirler. Dilim indirim hakkı sadece bir kez ve sisteme girişten itibaren en azüç yıl geçtikten sonra kullanılabilir. Dilim yükseltme hakkı ise, yılda bir kez kullanılabilir.

...

Sistemde bulunan üyelerin, sisteme girişlerinden itibaren üç yıl geçtikten sonra rezervlerini alarak ayrılabilmeleri mümkündür. Ancak, sistemden çıkanlar bir daha sisteme kabul edilemezler.

Sistemden çıkış müracaatları her yılın Aralık ayında yapılır ve sistemden çıkış, müteakip olağan Genel Kurul toplantısından sonra gerçekleştirilir.

Sistemden ayrılan üyelerin hakları, sahibi bulunduğu rezerv kendisine ödeninceye kadar devam eder."

12.205 sayılı Kanun'un 29. maddesi şöyledir:

"(Değişik : 26/6/1996 - 4148/8 md.)

21, 24, 25 ve 26 ncı maddelerde yazılı yardımlar 11 inci maddenin (e) fıkrası gereğince hazırlanacak teknik bilançoya göre, Kurumun mali durumu müsait görüldüğü takdirde, Yönetim Kurulunca tesbit edilecek esaslara göre artırılabilir. Ancak, Yönetim Kurulunun artırma yapılması hakkındaki kararları Genel Kurulun tasdiki ile tekemmül eder.

Emekli Maaşı Sistemine giren üyeye, Genel Kurulun tasdikinden sonra sağlanan artırımın yarısı maaşına, yarısı rezervine eklenir. Ancak, üyenin talebi halinde maaşa eklenecek miktar, kısmen veya tamamen üyenin rezervine eklenebilir."

13.205 sayılı Kanun'un *"Kurumun muafiyetleri"* başlıklı 35. maddesi şöyledir:

"Kurumun muafiyetleri aşağıdadır:

a) Kurum, Kurumlar vergisine tabi değildir.

b) Kuruma yapılacak bağışlar, Kurumunun ne nam altında olursa olsun, üyelerine veya kanuni mirascılarına yapacağı yardımlar Veraset ve İntikal Vergisiyle Gelir Vergisinden,

c) Kurum, yapacağı her türlü muameleler dolayısiyle Damga Resminden,

d) Daimi ve geçici üyelerinden yapılacak aidat tevkifatı Gelir Vergisinden,

e) Kurumun her türlü gelirleri Gider Vergisinden,

muaftır."

14.205 sayılı Kanun'un 37. maddesi şöyledir:

"Kurumun her çeşit malları ile gelir ve alacakları, Devlet malları hak ve rüçhanlığını haizdir. Bunlara karşı suç işliyenler, Devlet mallarına suç işliyenler gibi takibata tabi tutulurlar."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

15. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ınkatılımlarıyla yapılan 01/04/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idare mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

16. Raportör-Savcı Dr. Berrak YILMAZ'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

17. Dava, davacının emeklilik sistemi üyesi olduğu, OYAK tarafından 1/4 pay azaltımı sırasında yapılan hesaplama hatası sonucu eksik ödeme nedeniyle oluştuğu iddia edilen zararın, şimdilik 1.000 TL'lik kısmının ödenmesi istemiyle açılmıştır.

18. 30 Mart 1327 tarihli Nizamname ile askeri İkraz Sandığı kurulmuş; 1 Mart 1961 tarihinden itibaren yürürlüğe giren 205 sayılı Ordu Yardımlaşma Kurumu Kanunu'nun geçici 1. maddesiyle anılan Nizamname yürürlükten kaldırılarak, adı geçen Sandığın mevcutları ile alacak ve borçları OYAK'a devrolunmuştur.

19. 1961 Anayasası'nın 112. maddesinde bir kamu tüzel kişiliği olarak belirtilen Ordu Yardımlaşma Kurumu, Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarına sosyal yardım sağlamak amacıyla Milli Savunma Bakanlığına bağlı olarak kurulmuş; kuruluşuna ilişkin 205 sayılı Kanun'un 1. maddesinde, Kurumun, bu Kanun ile özel hukuk hükümlerine tâbi, mali ve idari bakımdan muhtar ve hükmi şahsiyeti haiz bir teşekkül olduğuna işaret edilmiştir.

20. 205 sayılı Kanun'un 20. maddesinde Kurum tarafından üyelerine: 1- Emeklilik yardımı, 2- Maluliyet yardımı, 3- Ölüm yardımı, 4- (4148 sayılı Kanun ile değişik) Konut Edindirme Yardımı yapılacağı ve ayrıca, emeklilik sistemine girenlere emekli maaşı bağlanacağı hükmüne yer verilmek suretiyle Kurumca üyelere sağlanacak sosyal yardımlar ile hizmetler belirlenmiştir. Kanun'un 21. maddesinin birinci fıkrasında en az 10 yıl müddetle Kurumda üye olarak bulunduktan sonra, görevli oldukları kuruluşlardan herhangi bir sebeple ayrılmak suretiyle üyeliği sona eren daimi üyelerin emeklilik yardımından faydalanacağı; birinci fıkraya göre emeklilik yardımına hak kazanarak görevli oldukları kuruluşlardan herhangi bir sebeple ayrılan üyelerin isterlerse emeklilik yardımının 1/4'ünü veya 2/4'ünü veya 3/4'ünü yahut tamamını Kurumda bırakarak Emekli Maaşı Sistemine girebilecekleri belirtilmiştir. Kanun'un 29. maddesinde ise 21. maddede yazılı yardımların 11. maddenin (e) fıkrası gereğince hazırlanacak teknik bilançoya göre, Kurumun mali durumu müsait görüldüğü takdirde, Yönetim Kurulunca tesbit edilecek esaslara göre artırılabileceği, ancak, Yönetim Kurulunun artırma yapılması hakkındaki kararlarının Genel Kurulun tasdiki ile tekemmül edeceği hüküm altına alınmıştır.

21. Türk Silahlı Kuvvetleri kadrolarında görevli tüm askeri personelin zorunlu üyeliğine dayanan Kurumun gelirleri, mevcutların işletilmesinden elde edilecek gelirler ve bağışlar ile üyelerin maaşlarından yapılan kesintilerden oluşmakta olup, 205 sayılı Kanun'un 35. maddesi ile, Kurumun bazı gelir ve muameleleri Gelir, Gider, Veraset ve İntikal Vergileri ile Kurumlar Vergisi ve Damga Resminden muaf tutulmaktadır. Ayrıca Kanun'un 37. maddesinde *"Kurumun her çeşit malları ile gelir ve alacakları, Devlet malları hak ve rüçhanlığını haizdir. Bunlara karşı suç işleyenler, Devlet mallarına karşı suç işleyenler gibi takibata tabi tutulurlar."* hükmüne yer verilmektedir.

22. Kanun koyucunun Anayasa'ya uygun olmak koşulu ile, kamusal ihtiyaçların gerekli kıldığı hallerde herhangi bir alanı yasal statü içine alarak bir kamu hizmeti tesis etmesi olanaklıdır. Nitekim, kanun koyucu tarafından, Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarının diğer Devlet memurları gibi yararlanmakta oldukları Emekli Sandığı Kanunu ile sağlanan olanaklar yeterli bulunmayarak, T.C. Emekli Sandığının yardımlarını tamamlayıcı bir şekilde ve üyelerin kendi mali olanaklarıyla dayanışmaları ve bu suretle gelecek endişesinden kurtularak maddi ve manevi huzura kavuşmalarını sağlamak amacıyla Ordu Yardımlaşma Kurumu Kanunu yürürlüğe konulmuş olup, bu amacın gerçekleştirilmesinde Kurumu kamusal hak ve yetkilerle donatan Kanunun, idare hukuku ilkelerine dayanan bir düzenleme olduğu anlaşılmaktadır.

23. Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, davalı konumunda bulunan OYAK'ın Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarına sosyal yardım sağlamak amacıyla kanunla kurulduğu, gerek teşkilat yapısı ve organlarının oluşumu ve gerekse Kanun ile verilen kamusal yetkiler, usul ve ayrıcalıklar göz önüne alındığında, tüzel kişiliği haiz bir *"kamu kurumu"* olduğunda, görevi ve hizmet verdiği konuların *"kamusal"* amaç taşıdığında kuşkuya yer bulunmamaktadır.

24. Diğer taraftan, üyelerin Kurumla olan ilişkileri yönünden hukuki durum incelendiğinde; üyeliğin Kanun ile zorunlu kılınması ve Kurumun da üyeleri için Kanunda belli edilen sosyal yardımları sağlamak ve kamusal nitelikli hizmetleri yerine getirmek amacıyla kurulmuş olması karşısında, bu ilişkinin idare hukuku ilişkisi olduğu açıktır.

25. Her ne kadar, 205 sayılı Kanun'un 1. maddesinde *"Kurumun, bu Yasa ile özel hukuk hükümlerine tabi"* olduğuna işaret edilmekteyse de; bu hüküm ile kanun koyucu tarafından, mevcutların işletilmesi ve nemalandırılması için iktisadi ve ticari alanda gösterilecek faaliyetlere esneklik kazandırılmak amacıyla OYAK'ın üçüncü kişilerle arasında olan bu tür faaliyetleri yönünden özel hukuk hükümlerine tabi kılındığının anlaşılması gerekmekte olup, bu hususun, OYAK'ın *"kamu kurumu"* niteliğine engel teşkil etmeyeceği doğal olduğu gibi, bu hükümden hareketle, bu Kanunda düzenlenen ve idare hukuku ilişkisi niteliği taşıyan *"Üye- Kurum"* ilişkisinin de özel hukuk hükümlerine tabi olacağı sonucuna ulaşmak olanaksızdır.

26. Dava konusu olay incelendiğinde; davacının üyesi bulunduğu OYAK emeklilik sisteminde 11/02/2020 tarihinde 1/4 pay artırımı için 190.960,50 TL olacak şekilde 2/4 pay artırımı için toplam 381.921 TL ödediği, 2021

yılında 1/4 pay azaltımı için yaptığı başvuru üzerine davalı idare tarafından davacıya 157.068 TL ödendiği, uyuşmazlığın 205 sayılı Kanun'un 21. maddesi kapsamında davacının sistemdeki 1/4 iştirak payının azaltılmasında hesap hatası yapıldığı ve OYAK tarafından eksik ödendiği iddiasıyla tazminat isteminden kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Olayda, Kurum tarafından 205 sayılı Kanun ile tanınan kamusal yetkilere dayalı olarak, idari usul ve esaslara göre tek yanlı biçimde, 1/4 iştirak payının azaltılmasında ödenecek bedelin belirlenmesine ilişkin tesis edilen işlemin idari bir işlem olduğu açıktır.

27. Yukarıdan belirtilen tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde; gerek OYAK'ın tüzelkişiliğe sahip bir kamu kurumu olması, gerek *"Üye-Kurum"* ilişkisinin idare hukuku kurallarına göre belirlenmesi ve gerekse OYAK'ın kuruluş amacı olarak belirlenen hizmetleri yerine getirdiği sırada karar ve yürütme organlarınca, kamu gücüne dayanılmak suretiyle resen ve tek yanlı olarak tesis edilen işlemlerin idari nitelik taşıdığının açık bulunması karşısında, davanın görüm ve çözümünün idari yargının görevine girdiği sonucuna varılmıştır.

28. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Ankara 17. İdare Mahkemesinin 12/12/2023 tarih ve E.2023/1956 sayılı başvurusunun reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 17. İdare Mahkemesinin 12/12/2023 tarih ve E.2023/1956 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE,

01/04/2024 tarihinde, Üye Doğan AĞIRMAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Nilgün	Doğan	Eyüp
YAŞAR	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

MUHALEFET ŞERHİ

Dava, Emekli Maaş Sistemine kayıtlı üyesi ile davalı OYAK arasında üyelik payından kaynaklanan alacağın tahsili istemine ilişkindir.

205 sayılı Ordu Yardımlaşma Kurumu Kanunu ile kurulan Ordu Yardımlaşma Kurumu'na üye olmak için aynı kanunun 17/a maddesi gereğince belirli şartlara haiz olunması zorunludur. Bu şartlar arasında üyelerin kamu görevlisi olması gerekmekte ise de, kurum esas itibariyle özel hukuk hükümlerine tabi bir tüzel kişidir. Nitekim bu kanunun 1. maddesinde açık bir şekilde, kurumun, özel hukuk hükümlerine tabi olduğu belirtilmiştir.

Kanunda özel hukuk hükümlerine tabi olduğu belirtilen kurumun faaliyetine bakıldığında da tamamen özel hukuk alanında olduğu görülmektedir. İktisadi ve ticari alanda faaliyet gösteren birçok şirketi bünyesinde bulunduran devasa bir holding olan OYAK'ın bir kamu hizmeti ifa etmediği de izahtan varestedir. Yine yönetim organlarının atanması ve oluşumuna bakıldığında da kamu idaresinin söz konusu olmadığı açık bir şekilde ortadadır.

Bu kurumun sırf kanunla kurulmuş olması ve Emekli Maaş Sistemine bu kanunda aranan şartlara sahip olanların

kabul edilmesi kurumu idari bir kurum haline getirmeyeceğinden kurum ile üyesi arasında çıkan uyuşmazlığın da adli yargıda görülmesi gerektiği düşüncemle sayın çoğunluğun aksi yöndeki görüşüne katılmamaktayım.

Üye
Doğan AĞIRMAN